

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

ПРАВОВЕ ЖИТТЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
9-ї звітної наукової конференції
професорсько-викладацького
і аспірантського складу
ОНЮА

26 квітня 2006 р.

Одеса
Фенікс
2006

ББК 67(4Укр)я43
УДК 340(477)(063)
П 685

Рекомендовано до друку Вченою радою Одеської національної юридичної академії. Протокол № 7 від 8 липня 2006 р.

Відповідальний редактор доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України *Оборотів Ю.М.*

П 685 Правове життя сучасної України: Тези доповідей 9-ї звітної наукової конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу / Відп. ред. д.ю.н., проф. Ю.М. Оборотов // Одеська націон. юрид. акад. - О.: Фенікс, 2006. - 352 с.

Укр. та рос мовами
ISBN 966-8631-78-1

У цьому виданні представлені тези доповідей професорсько-викладацького і аспірантського складу ОНЮА, а також представників юридичної науки інших вузів України.

Головна мета видання – показати спрямованість сучасних досліджень у сфері юриспруденції представників одеської школи права.

Розраховано на наукових співробітників, викладачів, студентів, практичних працівників, а також тих, хто цікавиться питаннями розвитку українського права і держави.

ISBN 966-8631-78-1

© Одеська національна юридична академія, 2006
© ПП “Фенікс”, оформлення, 2006

Зміст

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

<i>Ківалов С. В.</i> ДИНАМІКА СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	5
<i>Оборотю Ю. М.</i> ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА В ІСТОРІЇ ПРАВОВИХ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНИ	9
<i>Дудченко В. В.</i> ГОРА І ГАЛАХА В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ ІУДЕЇВ	13
<i>Мельничук О. С.</i> КОНЦЕПЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ В РОБОТАХ ІО. БАЧИНСЬКОГО ТА М. МІХНОВСЬКОГО	16
<i>Крестовська Н. М.</i> СОЦІАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЮВЕНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	18
<i>Оборотю І. Г.</i> ГЕНЕЗИС ТЕМПОРАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДЖЕРЕЛ ПРАВА	21
<i>Тарасюшина О. М.</i> СПРАВЕДЛИВІСТЬ І ТОЛЕРАНТНІСТЬ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	23
<i>Шпагіна І. С.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ТА ВЛАСТИВОСТІ КОМПЕТЕНЦІЇ	26
<i>Кримжанівський А. Ф.</i> ПРАВО І ПРАВОПОРЯДОК: ГРАНІ СПІВВІДНОШЕННЯ	28
<i>Таросва В. В.</i> СУЧАСНА ДЕРЖАВА ТА ПРИНЦИПИ ЄДНОСТІ І ПОДІЛУ ВЛАД	31
<i>Поляков І. І.</i> РОЛЬ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ	34
<i>Тищенко Ю. В.</i> МІФ ЯК КОМПОНЕНТ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА	36

РОЗДІЛ 2. ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

<i>Музиченко П. П.</i> МОВА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО	38
<i>Вітман К. М.</i> ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ТА ЕТНІЧНИХ МЕНШИН В УГОРИЦІНІ	40

Голожков А. А.	
АНАЛІЗ ПРОВЕДЕННЯ ОЛІМПІАДИ З ІНФОРМАТИКИ В ОНІОД	286
Чалишев Р. І.	
НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІВ'ЯЗКУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	288

РОЗДІЛ 13. ПУБЛІЧНІ ТА ПРИВАТНІ ІНТЕРЕСИ В ТРАДИЦІЯХ І НОВАЦІЯХ АГРАРНОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО, ПРИРОДНОРЕСУРСОВОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

Каракаш І. І.	
ПЕРЕТВОРЕННЯ ВІДНОСИН ПРИРОДНОРЕСУРСОВОЇ ВЛАСНОСТІ В РИНКОВІХ УМОВАХ	291
Деркач Н.М.	
ЗАЛЕЖИЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ РОЗРОБЦІ НАДР У М. КРИВИЙ РІВ	294
Бавій Л. А.	
ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ	297
Іванова С.О.	
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ЖИТЛОВОЇ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ЗАБУДОВИ У МІСТАХ	299
Годованюк А. Й.	
ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛІ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ	302
Беленар Г. М.	
НЕДОЛІКИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДЯН, ЯКІ ВЕДУТЬ ОСОБИСТЕ СЕЛЯНСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО	304
Чумаченко І.Є.	
ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ОХОРОНОЮ ТА ВИКОРИСТАННЯМ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ У СИСТЕМІ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	306
Харитонова Т.Є.	
ПРОБЛЕМИ ВІДЧУЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ТА СПОРУД, ЩО НА НИХ ЗНАХОДЯТЬСЯ	309
Сидор В.Д.	
ОЦІНКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ	311
Глотова О. В.	
ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	313
Гавриш Н.С.	
ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДНОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ІСУВАННЯ ГРУНТІВ	315
Юрескул В. О.	
ПРО ЮРИДИЧНУ ВІДНОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРОТИПРАВНЕ ПРИВЛАСНЕННЯ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ	317
Фролова Н.В.	
ПРАВОВА ОХОРАНА ВОДНО-БОЛОТНИХ УГІДНИЙ МЕЖДУНАРОДНОГО ІНЧЕННЯ В УКРАЇНІ	320

Земельне законодавство не передбачає застосування дисциплінарної відповідальності за його порушення. Така обмеженість відповідальності за порушення земельного законодавства, яка не несе кримінальної, адміністративної і цивільно-правової відповідальності, недоцільна.

Пов'язані з землекористуванням, зокрема з охороною ґрунтів від псування, забруднення та засмічення, порушення трудової дисципліни робітниками і службовцями сільськогосподарських, ґрунтово-меліоративних, водогосподарських, агрохімічних підприємств, закладів, організацій, служб, а також землевласників і землекористувачів необхідно розглядати як дисциплінарну провину, що викликає можливість застосування трудового законодавства.

Література

1. Жариков Ю. Г. Охрана почв — обязанность землепользователей. — М.: Юрид. л-ра, 1965. — С. 60-61.
2. Шемшученко Ю. С. Правовые проблемы экологии. — К.: Наукова думка, 1989. — С. 164.
3. Титова Н. І. Окремі питання правової охорони ґрунтів // Радянське право. — 1968. — № 11. — С. 63.
4. Мунтян В. І. Правова охорона ґрунтів Української РСР. — К.: Наукова думка, 1965. — 100 с.

Юрескул В. О.

аспірантка кафедри аграрного, земельного та екологічного права ОНЮА

ПРО ЮРИДИЧНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРОТИПРАВНЕ ПРИВЛАСНЕННЯ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

В умовах економічної кризи застосування методів економічного управління, планування, переробки та вилучення з відходів ресурсоцінних речовин є вельми приваблива галузь господарської діяльності, яка може додатково не лише економити кошти, отримувати прибуток, а й визначати успіх товарів на ринкових нішах як в Україні, так і за її межами [1].

Переробка 400 тисяч тон макулатури дасть змогу щорічно замінити 400 тисяч тон целюлози і зберігати 100 тисяч гектарів угідь. 300 тисяч тон склобою заощадить біля 200 тисяч тон первинної сировини вартістю 69,8 мільйона гривень. Переробка 256 тон вторинної полімерної сировини заощадить біля 31 мільйона гривень та значно скоротить імпорт пластичних мас. На першому етапі роботи з

утилізації відходів в господарський обіг можна залучити до 995 тисяч тон вторинних ресурсів, додатково збільшити випуск продукції на суму біля 1 мільярду гривень, значно скоротити енерговитрати. Надходження до державного бюджету орієнтовно збільшаться на 260 мільйонів гривень [2].

Злочини проти власності є небезпечною групою злочинів, оскільки вони посягають на одне з найбільш цінних соціальних благ – право власності. В чинному Кримінальному кодексі України у розділі 6 передбачено відповідальність за посягання на власність. Відповідно до ст. 8 Закону України „Про відходи” [3], відходи є об’єктом права власності. Тож, тверді побутові відходи, як відходи, що утворюються в процесі життя та діяльності людини і накопичуються у житлових будинках, закладах соціального побуту, громадських, навчальних, лікувальних, торговельних та інших закладах і не мають подальшого використання за місцем їх утворення [4] теж є об’єктом права власності.

Згідно ст. 331 Цивільного кодексу України, право власності на створену річ набувається особою, що її створила, якщо інше не встановлено договором або законом. Якщо в подальшому тверді побутові відходи не використовуються за місцем їх утворення, то від них позбавляються. Право власності на них у цьому випадку може припинитися шляхом відмови власника від цього права, що передбачено статтею 347 Цивільного кодексу. Особа може відмовитися від права власності на майно, заявивши про це або вчинивши інші дії, які свідчать про відмову від права власності. Уявляється, що право власності на тверді побутові відходи припиняється саме при відмові від нього.

Проте, відповідно до ст. 9 Закону України „Про відходи”, територіальні громади є власниками відходів, що знаходяться на їх території і не мають власника або власник яких невідомий (безхазяйні відходи); держава є власником відходів, що знаходяться на території України і не мають власника або власник яких невідомий, крім випадку, коли територіальні громади є власниками відходів, а також в інших випадках, передбачених законом.

У ст. 185 Кримінального кодексу України передбачено кримінальну відповідальність за крадіжку, визначаючи її як таємне викрадення чужого майна. Серед усіх інших форм викрадення крадіжку вирізняє спосіб вилучення такого майна – таємність. Таємне викрадення майна – це таке викрадення, здійснюючи яке, винна особа вважає, що робить це непомітно для потерпілого чи інших осіб. У своїй постанові Пленум Верховного Суду України зазначив, що викраден-

ня належить кваліфікувати як крадіжку не лише тоді, коли воно здійснюється за відсутністю потерпілого чи інших осіб, але й тоді, коли воно відбувається в їх присутності за умови, що винна особа не знає про це чи вважає, що робить це непомітно для них, а також тоді, коли потерпілий або інші особи не усвідомлюють факту протиправного вилучення майна. Викрадення визнається таємним і тоді коли винна особа вилучає майно в присутності інших осіб, на потурання з боку яких вона очікує на тих чи інших підставах. Таким чином, за формальними ознаками „бомжі” крадуть тверді побутові відходи в їх власників.

В ст. 11 Кримінального кодексу зазначається, що злочином є передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб’єктом злочину. Тобто, суспільна небезпека є однією з обов’язкових ознак злочину. Крім того ч. 2 ст. 11 зазначає, що не є злочином дія або бездіяльність, яка хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого Кримінальним кодексом, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тобто не заподіяла і не могла заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі. Навряд чи можна сказати, що „бомжі” своїми діями спричиняють або можуть спричинити істотну шкоду фізичній або юридичній особі, суспільству чи державі, тобто їх дії не є суспільно небезпечними.

За Конституцією України використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі. Подібне положення закріплено і в ст. 319 Цивільного кодексу. В ст. 55 Закону „Про охорону навколишнього природного середовища” передбачається, що суб’єкти права власності на відходи повинні вживати ефективних заходів для зменшення обсягів утворення відходів, а також для їх утилізації, знешкодження або розміщення.

Програма поводження з твердими побутовими відходами констатує, що майже всі побутові відходи, а це близько 35 млн. куб. метрів, захоронюються на полігонах. Переважна їх більшість працює в режимі перевантаження, тобто з порушенням проектних показників щодо обсягів накопичення відходів. Майже усі полігони потребують невідкладної санації та рекультивції. Половина полігонів побутових відходів приймає промислові відходи. Крім того, у багатьох містах триває процес утворення несанкціонованих звалищ побутових відходів.

Література

1. Небрат В. Н. Экономика-математические модели и методы управления отходами в производственной сфере // Проблемы сбора, переработки и утилизации отходов: Сб. научн. статей. – Одесса: ОЦНТЭИ, 2000. – С. 85.
2. Ситник К. М. Наше довкілля, побут і відходи // Проблемы сбора, переработки и утилизации отходов: Сб. научн. статей. – Одесса: ОЦНТЭИ, 2000. – С. 102.
3. Про відходи. Закон України від 5 березня 1998 року // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 36-37. – Ст. 242.
4. Про затвердження Правил надання послуг із збирання та вивезення твердих і рідких побутових відходів. Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України № 54 від 21.03.2000 // Офіційний вісник України. – 2000 – № 31. – Ст. 1321.

Фролова Н.В.

аспірантка кафедри аграрного, земельного и экологического права ОНЮА

ПРАВОВАЯ ОХРАНА ВОДНО-БОЛОТНЫХ УГОДИЙ МЕЖДУНАРОДНОГО ЗНАЧЕНИЯ В УКРАИНЕ

Водно-болотные угодья являются ресурсом величайшего экономического, культурного, научного и рекреационного значения, утрата которого была бы непоправимой.

Согласно ч. 1 ст. 1 Рамсарской конвенции о водно-болотных угодьях, имеющих международное значение, главным образом, как среды обитания водоплавающих птиц от 2.02.1971 г., которую Украина ратифицировала Законом N 437/96-ВР от 29.10.96 [1] и которая в доктрине считается одним из первых договорных источников международного права, водно-болотными угодьями признаются районы маршей, болот, топей, торфяников или водоемов - природных или искусственных, постоянных или временных, стоящих или проточных, пресных, солоноватых или соленых, включая морские акватории, глубина которых во время отлива не превышает шесть метров.

Земли водно-болотных угодий наделяются специальным охранным статусом по мере отнесения их к водно-болотным угодьям международного значения. Особый охранный статус водно-болотных угодий базируется на признании важнейших экологических функций этих земель как регуляторов водного режима, а также как мест пребывания различной фауны, прежде всего, водоплавающих птиц, а также – произрастания характерных видов флоры. Водно-болотные угодья являются ресурсом величайшего экономического, культурного, научного и рекреационного значения, утрата которого была бы непоправимой.